

Asia Apteekin sijaintialuetta koskeva valitus

Valittaja Lappeenrannan kaupunki

Päätös, josta valitetaan

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus FIMEA, 24.10.2025,
FIMEA/2025/001768-9

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (jäljempänä Fimea) on valituksenalaisella päätöksellään määrännyt Lappeenrannan alueella toimivat apteekit sijoittumaan päätöksen liitteen mukaisesti kahdella sijaintialueella ja kumonnut 11.8.2011 ja 18.12.2015 tehdyt päätökset apteekkien sijoittumisesta. Päätöksen perustelujen mukaan Lappeenrannan aiemmat neljä sijaintialuetta yhdistetään kahdeksi alueeksi siten, että vain Joutsenon alue rajataan omaksi sijaintialueekseen.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Valituksenalainen päätös on kumottava ja aiemmat Fimean päätökset apteekkien sijoittumisesta Lappeenrannan alueelle on pysyttävä voimassa.

Lääkkeiden saatavuus tulisi jatkossakin turvata Lauritsalan aluekeskuksessa. Fimean päätös voi heikentää Lauritsalan ja sen lähialueiden asukkaiden apteekkipalvelujen saatavuutta ja vaikuttaa Lauritsalan vetovoimaan. Kaupunkirakenteen asumisen painopisteiden ja tasapuolisen palvelurakenteen kehittämisen näkökulmasta kaikissa aluekeskuksissa tulisi säilyttää apteekkipalvelut. Apteekkipalvelujen säilyttäminen Lauritsalassa on perusteltua myös apteekkitiheyden ja apteekkipalvelujen riittävyyden näkökulmasta.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Fimea on antanut lausunnon, jossa on pyydetty arvioimaan kaupungin asianosaisasemaa. Fimean on kuultava kuntaa ennen päätöksen tekemistä,

mikä ei kuitenkaan perusta kuultavalle kunnalle suoraan asianosaisasemaa hallintoasiassa.

Lappeenrannan kaupunki on antanut vastaselityksen, jonka mukaan kaupunki on asianosainen asiassa. Apteekin sijaintialueiden muuttamista koskeva asia voi tulla vireille kunnan aloitteesta ja lääkelaissa on säädetty kunnan kuulemisesta ennen päätöksen tekemistä, mikä tarkoittaa sitä, että kuntia on pidettävä asianosaisena. Valituksenalainen päätös on lisäksi jaeltu kaupungille muutoksenhakuohjeineen. Toissijaisesti kaupungilla on valitusoikeus kaupungin valvottavana olevan yleisen edun vuoksi. Kunnille on tarkoitettu asettaa oikeus valvoa apteekkipalveluihin liittyvän yleisen edun toteutumista alueellaan.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus jättää valituksen tutkimatta.

Perustelut

Sovellettavat säännökset ja keskeiset lain esityöt

Kuntalain 1 §:n 2 momentin mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n mukaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomaisen saa hakea muutosta valittamalla myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

Hallituksen esityksen laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (29/2018 vp) 7 §:ää koskevien yksityiskohtaisten perustelujen mukaan asianosaisen valitusoikeutta koskevassa säännöksessä edellytettäisiin päätöksen välittömiä vaikutuksia samoin kuin voimassa olevassa hallintolainkäyttölain 6 §:n 1 momentissa. Valitusoikeutta ei siten voitaisi johtaa pelkästään päätöksen välillisistä vaikutuksista. (---) Momenttiin sisältyisi viranomaisen valitusoikeudesta yleissäännös, jonka mukaan viranomaisella olisi valitusoikeus, jos valittaminen on viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi tarpeen. (---) Yleissäännöksessä tarkoitettu viranomaisen valitusoikeus liittyy vain tilanteisiin, joissa viranomaiselle on laissa nimenomaan säädetty erityinen valvontatehtävä ja valitusoikeus on yleisen edun vuoksi tarpeen tämän valvontatehtävän hoitamiseksi. (---) Sen sijaan viranomaiselle yleisesti kuuluva velvollisuus valvoa esimerkiksi alaisensa hallinnon toimintaa ei perusta sille valitusoikeutta alemman hallintoviranomaisen päätöksistä. Myöskään pelkästään julkisyhteisön taloudellisen edun valvominen ei perusta valitusoikeutta.

Lääkelain 41 §:n 1 momentin mukaan kunnan on Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen pyynnöstä tarvittaessa arvioitava alueen apteekkipalveluiden toimivuutta, sijoittumista ja riittävyttä. Kunta voi tehdä keskukselle esityksen apteekin ja sivuapteekin perustamiseksi, apteekin ja sivuapteekin sijaintialueen muuttamiseksi tai apteekin ja sivuapteekin siirtämiseksi.

Mainitun pykälän 2 momentin mukaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus voi päättää uuden apteekin perustamisesta kuntaan, kunnan osaan tai sosiaali- tai terveydenhuollon toimintayksikön yhteyteen rajoittuvalle alueelle (*apteekin sijaintialue*), apteekin sijaintialueen muuttamisesta ja apteekin siirtämisestä kunnan osasta toiseen, jos lääkkeiden saatavuus sitä edellyttää tai se on riittävien apteekkipalveluiden turvaamisen kannalta tarpeellista. (---) Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen voi tehdä päätöksen omasta tai asianomaisen kunnan aloitteesta.

Mainitun pykälän 4 momentin mukaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on kuultava asianomaista kuntaa ennen 2 tai 3 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä.

Lääkelain säätämistä koskevan hallituksen esityksen (87/1986 vp) 41 §:ää koskevien yksityiskohtaisten perustelujen mukaan lääkintöhallituksen tehtävänä olisi ehdotuksen mukaan päättää uuden apteekin perustamisesta. Tällainen päätös tulisi tehdä, kun lääkkeiden saannin kannalta tarvetta siihen ilmenee. Samassa yhteydessä tulisi määrätä apteekin sijaitsemisalue. Lääkintöhallitus päättäisi myös apteekin lakkauttamisesta tai siirtämisestä. Tällöin päätöstä tehtäessä olisi otettava huomioon kysymyksessä olevan alueen väestön määrän sekä terveydenhuollon muiden palvelujen kehittyminen. (---) Koska paikallisten olosuhteiden tuntemuksella on ratkaiseva merkitys 1 momentissa sanottuja päätöksiä tehtäessä, tulisi lääkintöhallituksen varata mahdollisuus lausunnon antamiseen paitsi apteekkarille, jonka etua kyseisen päätöksen harkittaisiin voivan koskea, myös asianomaiselle lääninhallitukselle sekä kunnalle.

Kunnan esityksen tekemisestä apteekin perustamiseksi on säädetty 1.2.2006 voimaan tulleella lääkelain 41 §:n muutoksella (22/2006). Lääkelain muuttamista koskevan hallituksen esityksen 107/2005 vp 41 §:ää koskevien yksityiskohtaisten perustelujen mukaan säännöksessä ehdotetaan lisäksi korostettavaksi kuntien asemaa paikallisena terveystalvakuista vastaavana tahona siten, että päätös apteekin perustamisesta tulee tehdä Lääkelaitoksen tai kunnan aloitteesta.

Kunnan esityksen tekemisestä apteekin sijaintialueiden muuttamisesta on säädetty 1.2.2011 voimaan tulleella lääkelain 41 §:n muutoksella (1112/2010). Lääkelain muuttamista koskevan hallituksen esityksen 94/2010 vp pääasiallista sisältöä koskevien perustelujen mukaan kuntien roolia vahvistettaisiin alueensa apteekkipalveluiden saatavuuden ja toimivuuden seurannassa ja arvioinnissa. Vaikutuksia viranomaisten toimintaan koskevien perustelujen mukaan apteekin, sivuapteekin ja apteekin palvelupisteen

perustamista koskeva ehdotus selventäisi ja parantaisi kunnan mahdollisuutta vaikuttaa avohuollon lääkejakelelu järjestämiseen alueellaan.

Oikeudellinen arviointi

Lääkelaissa on säädetty kunnan oikeudesta esitysten tekemiseen ja kunnan kuulemisesta muun muassa apteekin sijaintialuetta koskevassa asiassa. Lain esitöistä ilmenee, että säännösten perusteena on ollut paikallisolosuhteita koskeva asiantuntemus sekä kuntien asema terveydenhuollon palveluista vastaavana tahona, mitä asemaa kunnilla ei hyvinvointialueuudistuksen jälkeen enää ole. Kunnan kuulemista tai kunnan esitysoikeutta koskevista säännöksistä tai niiden esitöistä ei ilmene, että säännökset perustuisivat valittajan esittämin tavoin siihen käsitykseen, että kunta olisi asiassa asianosainen tai siihen, että kunnalla olisi tai sille mainituilla säännöksillä asetettaisiin apteekkipalveluja koskeva erityinen valvontatehtävä.

Hallinto-oikeus toteaa, ettei apteekkien sijaintialueita koskeva päätös vaikuta välittömästi Lappeenrannan kaupungin oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun. Kunnan valitusoikeudesta apteekkiasioissa ei lääkelaisissa säädetä erikseen. Kunnan asukkaiden hyvinvoinnin ja alueen elinvoiman edistämistehtävä ei muodosta eikä kunnalle ole säädetty apteekkipalveluihin liittyvää erityistä valvontatehtävää, jonka perusteella valittaminen olisi tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

Valitus on siten jätettävä tutkimatta.

Muut sovelletut oikeusohjeet

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 81 § 2 mom. 4 kohta

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL valituslupa).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Riitta Eskola, Päivi Toivanen ja Karoliina Hyvärinen.

Esittelevä jäsen

Karoliina Hyvärinen

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Lappeenrannan kaupunginhallitus / apulaiskaupunginjohtaja Jari Iskanius, sähköpostitse antopäivänä
Oikeudenkäyntimaksu	310 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Jäljennös	Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea, sähköpostitse antopäivänä

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuun ottamatta.

Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Viranomaisen tietoon asiakirjan katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tiedoksisaantipäivän osoittaa vastaanottotodistus, saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Sijaistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä (sähköpostitse tai sähköisen asiointipalvelun kautta), jollei muuta näytetä. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Sähköisen asiointipalvelun kautta todisteellisesti tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä asiointipalvelusta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus, PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ PERITTÄVÄ OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 610 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa, lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita, yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa, mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa eikä asioissa, joiden käsittely on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa maksu kuitenkin peritään riippumatta lopputuloksesta. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain (257/2002) nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015).

OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Itä-Suomen hallinto-oikeus lähettää erikseen laskun oikeudenkäyntimaksusta.

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä virkamieheltä (asian esittelijä) kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Itä-Suomen hallinto-oikeus
PL 1744, Minna Canthin katu 64
70101 KUOPIO
ita-suomi.hao@oikeus.fi
Fax 029 564 2501

Oikaisuvaatimus on toimitettava hallinto-oikeudelle määräajassa ennen virka-ajan päättymistä klo 16.15.

Maksu perustuu tuomioistuinmaksulakiin (1455/2015).